

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Педагогічний Факультет

Додаток 2

**РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(СИЛАБУС)**

ДІАГНОСТИКА ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ

(назва навчальної дисципліни)

Наукова освіта та наукова комунікація

(назва освітньо-професійної програми)

спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

(код і назва спеціальності)

2-й рік навчання, 3-й семестр (для магістрів з терміном навчання – 1,10)

Форма навчання (денна, заочна)

Галузь знань
01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень
Другий рівень вищої
освіти (магістерський)

**Кафедра
та викладач**

Кафедра ЮНЕСКО з наукової освіти

Викладач: доцент Задорожна Ольга Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри ЮНЕСКО з наукової освіти

Лінк на профіль викладача на сайті кафедри: https://unesco.udu.edu.ua/ua/pro-nas/nasha-komanda/6_zadorozhna-olga-mikolayivna

Лінк у Google Scholar: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=RoyjA-4AAAAJ&hl=uk>

E-mail: o.m.zadorozhna@npu.edu.ua

**I. Основна
мета/цілі навчання**

Основна мета вивчення навчальної дисципліни: формування у здобувачів теоретичних знань та практичних навичок щодо виявлення, діагностики та підтримки обдарованих дітей у навчальному та соціальному середовищі; забезпечення підготовки майбутніх фахівців до ефективної роботи з обдарованими дітьми, їхньої підтримки та розвитку потенціалу з урахуванням особистісних особливостей та соціального контексту.

Завдання:

- ознайомлення з сучасними підходами до розуміння обдарованості, її видів і критеріїв;
- вивчення методів та інструментів психодіагностики обдарованих дітей;
- аналіз соціально-психологічних особливостей обдарованих дітей та можливих труднощів у їхньому розвитку;
- формування компетентності у розробці індивідуальних освітніх маршрутів для обдарованих дітей;

– опанування навичок співпраці з батьками, педагогами та іншими фахівцями у сфері освіти та психології.

II. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

*Навчальна дисципліна вибіркова
ОК поглибленої підготовки за спеціальністю
шифр дисципліни: **ВВ2.03***

III. Обсяг навчальної дисципліни

<i>Кількість кредитів</i>	<i>6 кредитів</i>
<i>Загальна кількість годин</i>	<i>180</i>
<i>Лекційні заняття</i>	<i>Денна – 20, заочна – 12</i>
<i>Семінарські/практичні заняття</i>	<i>Денна – 24, заочна – 12</i>
<i>Самостійна робота</i>	<i>Денна – 136, заочна – 156</i>

Змістовний модуль 1. Теоретичні засади діагностики обдарованості.

IV. Короткий зміст навчальної дисципліни

Тема 1.1. Поняття та критерії обдарованості. Визначення обдарованості, види та рівні обдарованості, основні теорії обдарованості.

Тема 1.2. Психологічні основи розвитку обдарованості. Біологічні та соціальні чинники розвитку здібностей, особистісні риси обдарованих дітей, генетичні та середовищні впливи.

Тема 1.3. Методи діагностики обдарованості. Психометричні методи (IQ-тести, креативність, успішність), спостереження та аналіз поведінки, самооцінювання та експертні оцінки.

Змістовний модуль 2. Практичні аспекти діагностики

Тема 2.1. Психодіагностичні методики оцінки інтелектуальної обдарованості. Тести інтелектуального розвитку, методики визначення логічного мислення, визначення швидкості обробки інформації.

Тема 2.2. Діагностика креативності та нестандартного мислення. Тест Торранса, Альтернативні методики оцінки творчості, роль креативності в обдарованості.

Тема 2.3. Соціальна обдарованість та лідерський потенціал. Оцінка комунікативних здібностей, методики виявлення лідерства серед дітей, вплив соціального середовища на розвиток здібностей.

Змістовний модуль 3. Супровід та підтримка обдарованих дітей

Тема 3.1. Проблеми та труднощі обдарованих дітей. Соціальна ізоляція, емоційні та психологічні особливості, стратегії адаптації в освітньому середовищі.

Тема 3.2. Індивідуалізація навчання обдарованих дітей. Підходи до навчання обдарованих дітей, програми прискореного та поглибленого навчання, роль наставництва.

Тема 3.3. Роль сім'ї та педагогів у розвитку обдарованості. Взаємодія між родиною, школою та суспільством, специфіка виховання обдарованих дітей, психолого-педагогічна підтримка.

Тема 3.4. Етичні аспекти діагностики обдарованості. Проблеми об'єктивності та етичності тестування, правові аспекти роботи з обдарованими дітьми, дотримання балансу між підтримкою та тиском

Тематика семінарських занять:

- Семінар 1. Поняття обдарованості у психології та педагогіці
- Семінар 2. Критерії та показники обдарованості
- Семінар 3. Теоретичні моделі обдарованості
- Семінар 4. Фактори розвитку обдарованості
- Семінар 5. Психометричні методи діагностики обдарованості
- Семінар 6. Методи оцінки креативності та творчих здібностей
- Семінар 7. Соціально-емоційні аспекти обдарованості
- Семінар 8. Спостереження, анкетування та експертні оцінки
- Семінар 9. Проблеми обдарованих дітей у соціальному середовищі
- Семінар 10. Індивідуальні освітні маршрути для обдарованих дітей
- Семінар 11. Роль сім'ї у розвитку обдарованої дитини
- Семінар 12. Етичні та правові аспекти діагностики обдарованості

V. Результати навчання та компетентності

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук та наукової освіти.

№	Результати навчання	Компетентності
1	РН1. Знати на рівні новітніх досягнень концепції розвитку наукової освіти і педагогіки, методологію відповідних досліджень.	ЗК3.Здатність застосовувати наукові знання у практичних ситуаціях. СК2.Здатність застосовувати та розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері освіти, педагогіки та наукової комунікації, в тому числі в роботі із обдарованими дітьми.
2	РН5. Організовувати освітній процес на основі дитиноцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.	СК3.Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості дітей у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти.
3	РН7. Створювати відкрите освітньо-наукове середовище, сприятливе для здобувачів освіти та спрямоване на забезпечення результатів навчання.	

***Прим.:** Під час розроблення робочих навчальних програм навчальної дисципліни «Діагностика обдарованої дитини» обов'язково ураховується Стандарт вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка відповідної спеціальності (011 Освітні/Педагогічні науки) за якою навчаються здобувачі другого (магістерського) рівня визначеної освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми

VI. Порядок і критерії оцінювання

Форма підсумкового контролю – залік. Підсумкова оцінка на заліку формується за результатом поточної роботи протягом навчального курсу.

Під час підсумкового семестрового контролю у формі заліку оцінка за опанування програми навчальної дисципліни «Діагностика обдарованої дитини» визначається як сума результатів відповідей на семінарських заняттях та виконання завдань для самостійної роботи. Максимальний загальний бал оцінювання складає 100 балів.

Критерії оцінювання

Під час усних відповідей: повнота розкриття питання; логіка викладення, культура мовлення; впевненість та аргументованість; використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Під час виконання письмових (практичних) завдань: повнота розкриття питання; цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Рівень відповідності критеріям

Творчий рівень (90 – 100 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну повністю, вільно володіє навчальним матеріалом, успішно і креативно розв'язує завдання різних видів складності, аргументовано висловлює свої думки, займається самоосвітою, може брати активну участь в наукових проектах і конкурсах.

Високий рівень (80 – 89 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в необхідному обсязі, володіє навчальним матеріалом у межах навчальної дисципліни, виконав завдання до кожної теми, проте у відповідях допускає деякі неточності.

Достатній рівень (70 – 79 балів). Здобувач засвоїв навчальну дисципліну в повному обсязі, але нерівномірно володіє навчальним матеріалом, здатний його аналізувати, проте не може сформулювати висновки досить ґрунтовно.

Задовільний рівень (65 – 69 балів). Здобувач загалом опанував навчальну дисципліну, але більшість тем засвоїв поверхово.

Низький рівень (60 – 64 балів). Здобувач загалом засвоїв навчальну дисципліну, але дуже поверхово, володіє навчальним матеріалом на елементарному рівні і фрагментарно, не може самостійно викласти зміст більшості тем.

Незадовільний рівень: 35 – 59 балів з можливістю повторного складання. Здобувач частково засвоїв навчальну дисципліну, не засвоїв більшості тем, володіє елементарними знаннями з навчальної дисципліни, не вміє логічно, послідовно, грамотно висловлювати думку; 0 – 34 балів з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни. Здобувач не виконав більшості завдань, не володіє навчальним матеріалом.

VII. Політика курсу

Вимоги до роботи здобувачів вищої освіти під час проведення навчальних занять з курсу (відвідування занять, етика поведінки під час занять, відпрацювання пропущених занять тощо).

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Українському державному університеті (УДУ) імені Михайла Драгоманова (2024 р.) з дисципліни «Діагностика обдарованої дитини» передбачені наступні форми та види організації освітнього процесу: *навчальні заняття* (лекції, семінарські заняття, консультації); *самостійна робота здобувачів* (різноманітні види індивідуальної та колективної навчальної діяльності здобувачів, яка здійснюється ними на навчальних заняттях або під час позааудиторної роботи); *виконання індивідуальних завдань* (реферати, есе, аналітичні роботи, різні види контрольних завдань, які виконуються під час самостійної роботи здобувачі вищої освіти); *контрольні заходи* (контроль поточної роботи, модульний контроль, рубіжний (міжсесійна атестація), підсумкова семестрова атестація).

Відвідування занять та відпрацювання студентами пропущених занять є обов'язковим до заліку. Студенти, які оформили індивідуальні графіки навчання повинні вчасно виконувати всі завдання та відпрацьовувати семінарсько-практичні заняття.

Поточна успішність з навчальної дисципліни оцінюється від 0 до 100 балів включно. Здобувач одержує залік, якщо за результатами поточного контролю він набрав 60 і більше балів. Якщо за результатами поточного контролю здобувач набрав менше 60 балів, він повинен виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів одержати відповідну кількість залікових балів з навчальної дисципліни.

Вимоги до академічної доброчесності здобувачів.

Згідно Положенню про академічну доброчесність в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова (2024), здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись принципів академічної доброчесності, а саме:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб та можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності, використані методики досліджень та джерела інформації.

VIII. Основні інформаційні ресурси

1. *Освітнє середовище як чинник становлення обдарованої особистості* : [монографія] / Р. О. Семенова, О. Л. Музика, Д. К. Корольов та ін.; [за ред. Р. О. Семенової]. К.-Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 228 с.
 2. *Стратегії дослідницького пошуку: навчальний посібник* / Н. І. Поліхун, І. А. Сліпучіна, К. Г. Постова, Л. В. Горбань; за заг. ред. М. С. Гальченка. Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2021. 144 с.
 3. *Діагностика креативності у профорієнтаційній роботі : методичні рекомендації* / Н. А. Бельська, М. Ю. Мельник, М. М. Новгородська. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2021. 72 с.
 4. *Conceptions of Giftedness and Talent*. Edited by Sternberg R. J., Ambrose D. Palgrave Macmillan, 2021. 554 p.
-

<https://doi.org/10.1007/978-3-030-56869-6>

5. *Encyclopedia of Giftedness, Creativity, and Talent*. Edited by Kerr B. Volume 1&2. SAGE Publications, Inc., 2009. 1084 p.
6. *Handbook of Giftedness in Children. Psychoeducational Theory, Research, and Best Practices. Second Edition*. Edited by Steven I. Pfeiffer. Springer International Publishing AG, 2018. 375 p.

*Обговорено та затверджено на засіданні кафедри ЮНЕСКО з наукової освіти,
протокол № 6 від 21.01.2025*
